

شناسایی عوامل موثر بر عدم تمرکز اداری در ایران

مهدی فرح بخش^۱ و ابراهیم عرفانی^۲

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت، بانک کارآفرین، hillbillybone1119@gmail.com

چکیده-هدف اصلی این مقاله شناسایی عوامل کلیدی مؤثر در تمرکز زدایی در کشور ایران می باشد. پس از توزیع پرسشنامه های مربوطه، ۴ دسته عوامل اصلی داخلی و چهار دسته عوامل اصلی خارجی شناسایی شد. در این مقاله ضمن جمع بندی نتایج حاصل از تحلیل داده ها، پیشنهادات و محدودیت هایی که محقق در انجام تحقیق با آن مواجه بوده مطرح خواهد شد. اهداف مورد نظر این پژوهش عبارتند از: (۱) اهداف آرمانی: ارتقای دانش بومی کشور در زمینه تمرکز زدایی (۲) اهداف کاربردی: الف- تعیین میزان تمرکز زدایی در کشور ایران ب- شناخت عوامل موثر بر تمرکز زدایی در کشور ایران پ- اولویت بندی عوامل موثر بر تمرکز زدایی برای تحقق اهداف فوق نیازمند پاسخگویی به سوالات زیر بوده ایم: الف- تمرکز زدایی در ایران در چه سطحی است؟ ب- عوامل موثر بر تمرکز زدایی در کشور جمهوری اسلامی ایران کدامند؟ برای تجزیه و تحلیل یافته های پژوهشی و پاسخگویی به سوالات پژوهش از تکنیک های آزمون t تک نمونه ای و تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است. کلید واژه- تمرکز زدایی- تمرکز اداری- ایران - آزمون T

۱- مقدمه

مقامات محلی که باید مسائل و مشکلات روز افزون مربوط به محل خود را حل و فصل نمایند تقسیم شود". در بند ۱۱ سیاستهای نظام اداری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، عدم تمرکز اداری مورد تاکید قرار گرفته است و از مسئولان نظام خواسته شده است که در این مورد تلاشهای لازم انجام شود. و این نشان از اهمیت این موضوع برای نظام جمهوری اسلامی ایران دارد. تمرکز زدایی معمولاً به عنوان انتقال قدرت از دولت مرکزی به سطوح پایین تر در سلسله مراتب سیاسی و اداری و ارضی تعریف می شود. (Elizabeth Linda Yuliani, 2004). به عبارت دیگر، عدم تمرکز اداری به عنوان شناخته ترین گونه عدم تمرکز به انتقال اختیار به مقامات دولت مرکزی در سطح پایین تر، یا به سایر مقامات محلی اشاره دارد و باید به دولت مرکزی پاسخگو باشند (Ribot, 2002).

در عدم تمرکز اداری به جای آنکه قدرت مرکزی اختیار انجام کلیه امور عمومی (امور محلی و ملی) را در عهده خود نگه دارد اداره تمام یا قسمتی از امور محلی را طبق قانون به سازمانهای محلی، که افراد آن از طرف مردم انتخاب می شوند، یا به مقامات محلی تفویض می کند و این تفویض ملاً تحت شرایط عدم تمرکز اداری و سیاسی را موجب می شود.

نظام اداری هر کشور به مثابه سازمان تنظیم کننده تمامی فعالیت ها برای نیل به اهداف تعیین شده است که ضمن ایجاد هماهنگی بین بخش های مختلف، بستر مناسبی را برای حل مسائل و مشکلات مردم و تسهیل جریان امور عمومی فراهم می کند. نظام اداری متشکل از اجزایی همچون منابع انسانی، سازماندهی و تشکیلات، نظام ها و روش ها و رویه ها، قوانین و امکانات و منابع است که دارای یک رابطه متقابل و ارگانیک هستند و جامعه را برای تحقق اهداف و ارمان های خود راهبری می نماید. شناخت دقیق این نظام، اصول و مبانی جامعه و شرایط محیطی و داخلی حاکم بر آن می تواند ما را در تبیین اهداف مرحله ای و راهبردهای آن و نیز تدوین برنامه های اجرایی کمک کند و زمینه تحقق اصلاح نظام اداری را فراهم کند.

۲- بیان مساله

آگوست کنت می گوید " چون دولتها نمی توانند و اصولاً نباید وارد جزئیات شوند، کارها و وظایف دولت باید بین سازمانهای پایتخت که منحصر با پرونده های اساسی سروکار دارند و